

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

## **Michaelis Ritii Neapolitani De regibus Francor[um] lib. III**

**Riccio, Michele**

**Basiliae, 1517**

D. Michaelis ritii, de regibvs liber primvs, qvi est de regibvs francorvm

[urn:nbn:de:bsz:31-270905](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270905)

3  
D. MICHAELIS

RITII, DE REGIBVS LIBER PRI/  
MVS, QVI EST DE REGI/  
BVS FRANCORVM.



ALLOS esse, quos aiunt Græci Galli.  
Galatas, inter omnes fere constat  
a Galato, quē Polyphemus ex  
Galatæa suscepit, ut autumat  
Appianus. Hos in tris gentes ut  
finibus ita uocabulis etiã discre/  
tas, partitus est Cæsar, Aquita/  
nos, Belgas & Celtas, a Celto  
Herculis filio Steropesque, eius

quam genuit Atlas, appellationem sortitos. Sunt qui dicãt Franco.  
euerfa Troia partem incolarum Duce Francone, ex Hecto-  
re genito, sedes ad Mæotim cœpisse in finibus Alanorũ, cõ Sycam/  
ditacq; urbe Sycambria Francos a nomine ducis esse dictos, bria.  
Equidem quamcũq; scio Homerũ non plures uno Scaman-  
dro, uel (ut alij uocabant) Astyanacte liberos Hectori tri-  
buisse, nec Anaxicratem, nec Euripidem, quorum alter Ar/  
golicorum secundo, alter in Andromacha, nothos Hectori  
filios editos asserunt ex Pellicibus, usq; Franconis meminif-  
se, quia tamen hæc uenia datur, antiquitati consecrari origi-  
nes suas, & ad ipsos etiam deos nedum Heroas referre, quo  
primordia suæ gētis augustiora faciãt (ut Liuius autor est)  
id nec affirmare, nec refellere in animo est. Ouidio præser/  
tim non nihil astipulante, per hæc,

a 3 Ingenij

Ingenijq; sui dictus cognomine largus

Gallica qui Phrygium duxit in arua senem.

Gallus.

Franci.

A Frāco/  
nib<sup>9</sup> Ger/  
manis,  
Franci de  
scēderūt,  
qui hodi/  
e Gallia  
obtinēt,  
nā Frācos  
fuisse ger/  
manos  
clare te/  
stā Agā/  
thy<sup>9</sup> græ/  
cus autor  
Frāco/  
fordia.  
Marco/  
mirus.

Faramun/  
dus.  
Clodius  
capillat<sup>9</sup>.

ramen apud eum quidam non a Gallis arua Gallica accipiunt, sed ab amne Phrygiæ Gallo, cuius aquæ potu, mentem loco moueri testis est Plinius. Parthenius Phocensis historiarum primo, Franci Gallica gens inquit Alpium montes ac colunt, aliud præterea nihil. Appellationis causam nonnulli putant immunitatē stipendiorū, quibus ab imperatore Valentiniano leuati sunt in decennium. Quidam Francos quasi feroces domitis Alanis interpretantur. Ii post a Sycambria ab ipso Cæsare pulsi, quod usurpata diutius quam concesserat immunitate, tributa penitus abnegarent, assumptis ex sua nobilitate Marcomiro, Suimone, & Genebaudo duobus ad Rhenum confederunt. Ibi constituto oppido Francofordiæ nomen indiderunt. In Gallia primum potiti sunt urbe Treuerorum, Lucio Romano præfecto dedente. Sed partim eorum præsentī fortuna non contenti, quærendis nouis sedibus egressi, ad Sequanæ ripas errore uagi perueniunt, ibiq; amœnitate locorum capti cōsistunt, administratione rerum permissa Marcomiro, quem summopere celebrabant & colebāt, opinione uulgata, quod Priami sanguine propagatus esset.

Eius deinde filium nomine Faramundum omnium apud se primum ad regium fastigium prouehūt. is imperauit annis undecim. Vita functo successit Clodius ex eo genitus, a promisso capillo cognomento capillatus, prosperisque prælijs proximas nationes subegit Turingos, Tornacenses, & Cameracēses, nullaq; ex se relicta sobole, uigesimo ex quo regnare

regni

regnare cepit anno diem clausit.

In eius locum sufficitur a stirpe Clodio propior Meroeus, Meroeus quem pro Romanis aduersus Hunnos & Visogotos in campo Catalaunico pugnantem occubuisse constans fama est.

Paternum decus Childericus accepit, qui secunda fortuna Childericus. ad superbiam luxumque prolapsus, ob impotentiam domi- Guinoma- minandi pulsus, ac rursus Guinomadi gentis suae principis, in cuius fidem confugerat, opibus, & factione reuocatus, Gillonem Romanum qui Suesionibus praerat, a quo Gillo. Marte superat, Aurilianenses & Andegauios in ditionem redigit, annis quatuor & uiginti, rex exiuit hominem.

Excepit imperium, Clodoueus Childerico patre natus, qui Glodoueus. Remos & Suesiones in potestatem redegit in uxorem ducta Crotilde, cuius erat patruus Gondebaldus Burgundio Crotildis. num rex, susceptos ex ea liberos Christiani dogmatis esse Gondebaldus. passus est, quo mater eos imbuerat, quamuis ipse perstaret in maiorum ceremonijs, inuidiose causatus Crotildi iratis dijs ob neglectum eorum cultum, alterum eius filium ab humanis exemptum, alterius morbo impliciti in dubio uitam esse. Sed ubi puer a matre suscepto uoto conualuit, Ipseque Clodoueus Germanos ancipiti praelio superauit, in uxoris religionem concessit, ac a Remigio Remensi Pontifice Oleum caelitus de- missum. ex aqua lustratus, oleo quod a columba caelitus allatum rumor est, ungit, ex eoque mos durat, ut Francorum reges quom diadema atque honoris insignia accipiunt, eo tingantur. Itaque Clodoueus accepto uero dei cultu, Burgundiones Aquitanosque & Gotos bello domuit, Et Tolosanos imposito praesidio

praesidio retinuit in potestate, Burgundiam Gendebaldo concessit, uxoris eius patruo, soceriq; fratri germano, grandiprius ab eo accepta pecunia quam pepigerat.

Theodoricus.  
Clodomiris.  
Chilbertus.

Eo uita functo regnum quatuor in parteis est diuisum, inter eius filios. Ex ijs Theodoricus Metenses, Clodomiris Aurelianenses, Clotarius Suesiones, Chilbertus Parisios est fortitus. Clodomiris instigante Crotilde bellum suscepit in Burgundiones, & Gendebaldum qui Crotildis parentes e medio sustulerat, eius auum atq; auiam maternam, regnoque incubabat, ad ipsam Crotildem iure gentium spectati, quae muliebriter ardens ulciscendi, regnandiq; cupiditate, filium concitauit in Gendebaldum. Clodomiri magno constitit matri paruisse, exercitu namq; ducto in Burgundiones, in acie fortiter dimicans occubuit, uictoriam suis reliquit, & tres filios Theobaldum, Gonterum, & Clodoardum.

Chlodomiris.

Chilbertus.

Chilbertus Parisiorum rex unus ex Chlodouei filijs in Almaricum Hispaniae regem, pia de causa bellum suscipit. Erat Almarico nupta Chilberti soror impolluta religionis & uericultus obseruantissima, quae quom nullis aut precibus, aut minis, ad Arrhianae sectae praestigias, quibus uir erat imbutus, traduci posset, ab eo contumeliose tractabatur. Eius iniurijs motus frater inuito praelio uictor, Hispanos aduulq; Toleti fines imperata facere copulit, absq; prole undequingagesimo sui principatus anno diem clausit.

Theodoricus.

Theodoricus is, qui Metensibus imperabat, & Clotarius qui Suesionibus ex ijs quos dixi fratribus supererat, qui regno Clodomiris inhiantes, ausi rem barbarae crudelitatis, accitos ad se fratris filios ab Auia Crotilde, quae Parisijs eos educabat, ex ijs duos Theobaldum, Gonterumq; foede necant Aurelijs

Aurelij. Clodoardus a caede elapsus ad aram confugit in-  
 spoliati fani, quod Asylum uocāt. ibi quoad uixit praeipuo  
 studio, sanctissimeq; nomen loci coluit. unde post obitum  
 consecratus, & inter diuos relatus est. Theodoricus (ita auariciam  
 immanemq; eius ambitionem ulciscente fato) sine li-  
 beris ad manes Erebi raptus est. Vnde regia, quam in qua-  
 tuor ueluti membra disceperant, in unum corpus, pristinamq;  
 formam redacta, Clotarius potitus, unoq; & quin-  
 quaginta cum regnasset annis, morte obita, apud Suesionē  
 cōditus est. Eius autem filios exemplum patris ad omne fa-  
 cinus impellebat. Itaq; quom diu bonis & malis artibus oc-  
 cupare paternum solium pro se quisq; certasset, & consilia  
 non succederent, in quatuor & ipsi partes, ut conuenerat ex  
 numero sui regnum diuiserunt. Theoberto natu maximo  
 Parhisi, Gontranno Aurelij, Sigisberto Metenses, Chilpe-  
 rico Suesiones obtigerunt, Theobertus, uel (ut alij uocant)  
 Antibertus omni muliere corruptior, & ad libidinem solu-  
 tissimus, in complexu pellicum mature decessit, ex illo multi-  
 plici coniugio non plus uno suscepto filio, qui patrem con-  
 tinuo secutus est. Sigisbertus incautum Chilpericum fratrem  
 quom subito bello opprimere tētasset, immixtis percussori-  
 bus extinctus est. Nā quom Chilpericus obsessus a fratre Tor-  
 naci, quo se ex fuga receperat, rebus suis parū fideret, Atha-  
 naidis Hispaniae regis filia Fredegonda quam dimissa prio-  
 re eius uxore Galfonda superduxerat, in eadem cum uiro  
 fortuna, rem non muliebrem cogitauit, duos audacis, & ad  
 omnia parati iuuenes animi comparat, oneratosq; promif-  
 forum spe, & praesenti largitione, in hostium castra submit-  
 tit, n̄ Sigisbertum improuide agentem adorti interimūt, ex  
 b quo

Clodoar-  
dus.

Asylum.

Clotari<sup>o</sup>.Theober-  
tus.Antiber-  
tus.Sigisbert<sup>o</sup>Chilperi-  
cus.Fredegō  
da.

quo regnare cœpit anno decimo quarto, superſtite filio Childeberto, quem ſuſceperat ex Bronchilde filia Athanaiſis Hiſpaniæ regis, quo patre natam Fredegondam demõſtrauimus.

Gontran-  
nus.

Childebertum amiſſo patre bona regni parte a Chilperico ſpoliatum, Gontrannus Aurelianenſium rex alter eius patruus, quia liberis carebat, in ſpem ſucceſſionis adoptauit. Orta mox inter eos, Theodorici Maſſilienſis Epifcopi cauſa, graui diſſenſione, Gontrannus adoptionẽ reuocauit, inde Childebertus in gratiam cū Chilperico reuerſus, uterq; paribus auſpicijſ in Gontrannũ ducit exercitum, demũ rebus æqua cõditione compoſitis, lapſus in inſidias quom nõ cõtũ rediret a uenatione, Chilpericus a Lauderico obruncatũ in ſaltu quodã, Fredegondæ coniugis abominando ſcelere quæ cū Lauderico cõſueuerat, & uiro p̄poſuit adulterũ. Clotarius Chilperico patri ſupſuit. Gontrã<sup>9</sup> iterũ Childeberto cõciliatus, quom triginta regnaſſet annis, moriens eum ſcripſit hæredem.

Childe-  
bertus.

Childebertus itaq; cognomẽto Iunior, haud ita multo poſt hauſtu ueneni periijt una cū cõiuge, ſuperſtitib<sup>9</sup> filijs Theodeberto natu maiore, qui Metenſibus imperauit, appellat<sup>9</sup> Anſtaſia, ac Theoderico Burgundionum rege, matreque ipſius Childeberti Bronchilde.

Clotari<sup>9</sup>.

Childebert<sup>9</sup> ergo cū patruale Clotario ſtationẽ regni tenuit octauã, quo mortuo rerũ ſũma penes unũ Clotariũ fuit, is tñ aſſumpſit in partẽ principatus ipſius Childeberti filios.

Bronchil-  
dis.

Quomq; Bronchildis auix fallacibus artificijs inculcatum Theodeberto & Theoderico fratribus eſſet, ut generis confortium ferro diſcinderent, orto inter eos bello apud oppidum.

dum Tullum, quod tunc ædificabatur, in isto certamine in  
 Theodericum inclinante fortuna, Theodebertus salutis suæ  
 fuga consuluit, qua nunciata, Theodericus omnia igni, fer-  
 roq; populatur hostiliter, nec ante finem fecit, quã Theode-  
 berti populares & socij stipendiarij, accepta cõditione recisũ  
 regis sui caput Theodorico attulerũt, atq; hũc in modũ Me-  
 tēses inditionē Theodorici cõcesserũt, abductis inde Theo-  
 deberti liberis, & in ijs exuberanti pulchritudine puella, ma-  
 res in eius cõspectũ deductos, efferato mulier animo Bron-  
 childis corũ proauia iugulauit. Ipsam puellã, quom Theo-  
 doricus matrimonio sibi destinasset, intercedente Bronchil-  
 de, quæ nefas esse cõtēderet, neq; per leges licere fratris filiã  
 ducere, ira percitus, & mulieris inconstantia minime ferēs, il-  
 la autore bellũ contra fratrem suscepisse, q; affirmaret eũ non  
 ex eodẽ patre, sed adulterio conceptũ, nunc eũ ipsum fratrem  
 Germanum, quo nuptias impediatur, asserere, acri conuicio  
 ab se reiecit, ægreq; ab eius pernicie temperauit. Ferox itaq;  
 foemina admulto ante p̄cogitatũ reuoluta facin⁹, uenenũ di-  
 luit, extinctoq; Theodorico, parricidiũ parricidio cumulat.  
 Eo pacto Franciæ totius imperium redigitur ad unum Clo-  
 tarium Chilperici Sueffionum regis, & Fredegondæ fili-  
 um, aduersum tendente Bronchilde, quæ Sigibertum The-  
 odeberti expellere (ut aiebat) filium paterno regno suffici-  
 endum enixe curabat, eam rem principes, & optimi quique  
 aduersati, Clotario portas aperiunt, in aciem progressum  
 Sigibertam, Clotarius superat, eumque cum Bronchilde  
 uiuum capit. Constituto iam regno, tot impiarum cædium  
 pcenas a Bronchilde sumpsit, muliere nõ una tantum sim-  
 plicique morte digna, multisq; rebus præclare gestis, in tãto  
 regni

Theode-  
berti fu-  
ga.  
Cædes.

Metēses.  
Theodo-  
rici.

Bronchil-  
dis crude-  
litas.

Clotari⁹.

Bronchil-  
dis cædes



MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

**Dagobertus.** regni fastigio quadraginta quatuor exactis annis, excessit ab humanis. Ex asse instituto hærede Dagoberto filio, quæ prior eius uxor Engeldruda pepererat, excepta Aquitania

**Aribertus.** quam Ariberto ex altera coniuge nato reliquit. Aribertus Aquitania potitus, apud Tholosam non ita multo post obiit, unico superstite filio, qui mature patrem secutus est. Itaque & Aquitania ad ipsum Dagobertum rediit.

**Dagobertus.** Hic est ille Dagobertus, qui Diui Dionysij templum condidit, in eoque cineres ipsius Dionysij, sociorumque eius Rustici & Eleutherij cum magna religione & ornamento posuit. Tandem mortuus ibi condi uoluit.

**Ludouicus.** A Dagoberto res ad Ludouicum cessit, eius ex Martilde filium, quam Dagobertus amissa priore coniuge superduxerat. Is ex iusta matrefamilias editus, omni regno potitus est, præterquam Normannia, uel (ut alij uocant) Neustria. quam Sigisbertus ex Ranguetruda patris, pellice natus permissu eius obtinuit. Ludouicus autem nulla re memorabili gesta per annos sexdecim quibus imperauit, inglorius ab humanis excessit, ex Batilde uxore natione Saxonica Clotario, Childerico, & Theodorico superstite liberis,

**Clotarius. Theodoricus.** Clotarius qui ætatis priuilegio, patri successerat, exinde anno quarto migrauit e uita. Franci Theodoricum natu minimum in regnum recipiunt, quod eo retinendo potior uisus esset, ablegantque in Austriam Childericum, quomque Theodoricus ignauia deditus, ad eundi salutandique sui copiam plebi non faceret, nisi Caleñ, tantum Maijs, eoque tempore muneribus ultro, citroque missitandis occuparetur, & regnum per alios administraret, hanc indignitatem proceres haud quatenus tulerunt. itaque Theodoricum & Ebroinum præfectum pratorio

pratorio compellūt in claustra collegij Monachorum. Childericus ex Austria accitus ad regnum uenit.

Childericus.

Qui cum barbare sauiet in suos, & quendam illustri loco natum palo religatum fustibus caedi iussisset, adeo omnium animos rei mouit atrocitas, ut is, in quem Childericus animaduertat, haud parum multos inueniret, qui secum contra salutem tyranni coniurarent. Itaque redeunte a uenatione excipiunt insidias, & simul cum Uicide uxore grauida obtruncant. unde necesse fuit ad Theodoricum confugere, quem intra septa Cenobij compulsus diximus.

Per idem tempus inertia regum pratorio praefectus a rege proximam dignitatem obtinebat, ad quam poterrimi quiq; Francorum summa contentione nitentur, & Pipinus ex Austria profectus, is cui pusilli cognome a breuitate corporis inditum, per uarios casus est euectus, inde Theodoricus e uita migrat, unde uigesimo ex quo regnare cepit anno. Clodoueus in patris locum subrogatus, tertio post anno naturae concessit, Childeberto fratri relicto regno.

Pipinus.

Clodoueus.

Childebertus huius nominis tertius, & in regia decimus quintus, in rebus humanis haud diu fuit. Superstiteque Dagoberto filio, moritur.

Childebertus.

Dagoberti principatu uarij bellorum motus inter regni proceres extiterunt, quom quisq; sibi praefecturam, de qua diximus, affectaret. & in hunc, aut illum uarij esset hominum fauor. Aliqua diu Dagobertus imperij gubernacula retinuerat, omniaq; agebat ex arbitrio Pleutrudis uxoris, & Pipini Theodoaldiq; praefecti, in quorum tutela rex erat, quom Theodoaldus haud incruenta faciliq; uictoria ab honore derijcitur. in eius locum suffecto Rangefredo, nec ita multo

Dagobertus.

post exiuit hominē Dagobertus absq; prole. Et iā regium genus a stirpe defecerat. Igitur optimates sacerdotē quendā nomine Danielē, cuius ingens apud eos erat opinio, primū pratorianis imponunt, & palatio præficiunt, expectato quo ad p̄fanū in modū capillū, barbāq; p̄mitteret. Quomiam tum sacris inaugurati, tradito uel ab Aegyptijs, uel a ludæis more caput haberent, ut hac etiā aetate, semirasum barbāq; diuini libi gratia nō nutrent, cōtrario profanorū more. Quare tonsu, habituq; mutato, e præfectura ad Regale fastigium prouectus, pro Daniele Chilpericus appellatur. Per eosdē dies Martellus Pipini filius, effracto carcere, laxatisq; uinculis, in quæ coniectus a Pleutrude nouerca fuerat, raptim sumptis armis ad asserendā palatij præfecturā, quā pater obtinuerat, aduolat. Egressis obuīam Chilperico rege & Rangefredo, qui tum pratorianis impositus erat, antipiti diu uictoria pugnatū, donec Martellus in fugā uersus est. Sed aucto mox exercitu redijt, ac utrunq; regni finibus exegit. Ipse Chilpericus in fidē Cudonis Vasconū principis & focij confugit. Rangefredus se recepit in Andegauiam, quæ Martellus in potestatē redactū dimisit. Oppidū præterea quoddā habendū cōcessit ubi imperaret, assumpraq; hereditario, iure debita sibi præfectura, Chilpericū restituit in regnū. Nouus inde Rex principū suffragio creatur, adnitente Martello prætorij præfecto, quidā Childericus uel (ut ab aliis appellatū repperi) Theodoricus, Dagoberti filius eius nominis ultimi, quē speciose iactabāt apud sacras uirgines oppidī Calensis educatū. Tota tamen imperij summa Martellum penes erat. Is & Sueuos, & Hispaniæ regem cui nomē Abdimaro, iusto prælio superauit. Burdigalam & Pictauium recepit

Daniel sacerdos rex fit.

Chilpericus.  
Martellus.

Childericus.  
Theodoricus.  
Martelli facinora.

um recepit ab Abdimaro occupatas urbes, quomq; per annos xxv. Francorū rem feliciter administrasset, obita morte ad Aedem Dionysij conditus est in Mausoleo, quod etiam nūc ex Alabastro uisitur ante distributo liberis imperio. Carolomano concessit Austrasiam, Sueuiam, Alamaniam & Lotoringiam. Pipinū pratorianis imposuit, & Gallis qui sui iuris erant, Gryphoneim natu minimū testamēto praterijt. Carolus man<sup>9</sup> multis, magnisq; rebus fortiter & preclare gestis, in facietate uersa gloria, secessit in cœnobiū quod ipse cōstituerat ad Soracte, ibiq; religioni, diuinoq; cultui mancipatus aliquādiu uixit. demū quietioris uitæ desyderio migravit in montē Casinū, omī rerū cura Pipino fratri relicta. Pipinus ex hac domo secūdus, ob ignauiam Childerici, decreto Zachariæ Romani pōtificis ex præfecto pratorij rex creatus est. Ipse Childericus in pristinū redire statū coactus, habitū monachi rursus accepit. Interim Pipin<sup>9</sup> iterū trāscensis Alpibus opē laboranti Stephano Romano pontifici cōtra Longobardos attulit, quibus acie uictis, ipsū Stephanū pōtificiali fastigio restituit. Idē senatorū consilia prius instituit, & si nō ea quæ nunc eorū forma tūc erat. Nā lege sanxit, ut semel in annū principes eo cōuenirent, quo rex ediceret partim litib<sup>9</sup> iudicādis, partim cōstituēdo regno, principes etiā senatus elegit, qui curiæ præessent, ij semp ipsum regē comitabātur. Deniq; domicilio locū Parhisijs acceperunt, ubi Pipinus uita functus ad ædē Dionysij iuxta patrē sepult<sup>9</sup> est, in alio tamē cōditorio quod ipse uiuēs faciendū sibi curauit. Pipino patri successerūt Carolus qui post a magnitudine rerū gestarū magnus est appellat<sup>9</sup>, & Caroloman<sup>9</sup>, qui reges ambo decreto pcerū designati, sed paucis exinde diebus ab humanis

Carolo/  
manus.

Pipinus .

Carolus  
magnus.  
Carolo  
manus.

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

Carolo-  
manus.

humanis exempto Carolomano rerum summa ad eius fra-  
trem Carolū relata est, is Hadriano Pontifice maximo per  
legatos implorante, copias in Italiam duxit aduersum De-  
syderium ultimum Longobardorum regem, quo superato  
sua restituit ecclesiae. proinde praecipuis a Pontifice priuile-  
gijs donatus abiit. Saxones ad aēnos triginta producto bel-  
lo, domuit, & ad uerum dei cultum compulit. in expeditio-  
nis apparatu contra Saracenos, qui tunc Hispanias obtine-

Pares  
Franciæ.

bant, duodecim, quos aiunt, Pares instituit, quorum sex es-  
sent ex collegio sacerdotum, tresq; rursus eorum duces, Re-  
mensis Archiepiscopus, Laudunensis, & Lingonēsis episco-  
pi, Tres item comites episcopi, Bellouacus, seu Bellouacensis  
Nouiomēsis & Catalaunensis. Reliqui uero forēt ex eo ho-

Laicus/  
græca  
uox.

minū genere, qui non sunt initiati, quos græco nomine Lai-  
cos uulgo uocant. Tres duces Burgundus Normannus &  
Aquitanus, totidem comites Campanus, Flandrensis & To-  
losanus, Hunnos idē profligauit, & a Leone Romano pon-  
tifice, Coronam atq; imperij insigne cōsecutus est. Optima-  
rum artium scholas instituit, & studiorum conuentum, quē  
Parhisijs uniuersitatem uocant. Ex Hedelgradæ connubio  
eius, quæ Sueuorum fam'liæ fuit, habuit Carolum, Pipinū  
& Ludouicum filios, quibus in uita distribuit imperia, Papi-  
no Italiam, Carolo citeriorem Galliam, quibus amissis, in  
societatem principatus assumpsit Ludouicū, mox regni sui  
quadragésimo septimo, imperij xiiij. salutis octingētesimo  
& quinto decimo, Calē. Februarij, ætatis anno. Septuage-  
simo secundo obiit, & sepelitur Aquisgrani.

Ludoui-  
cus Pius.

Ludouicus Caroli magni. F. huius nominis primus, a de-  
mentia morum. cognomento Pius, & si multa præclara libe-  
raliter

raliter ac sancte gessit, haud tamen potuit ad eandem uitae rationem filios traducere. Lotharius, Pipinus, & paterno nomine Ludouicus erant, qui impulsu quorundam perditorum patrem insimulantium, quasi nimio plus indulgeret Bernardo, qui cum Iudith Augusta rem haberet, impia arma arripiunt in Ludouicum patrem, tantusque furor eos inuaserat, ut ne Gregorij quidem pontificis autoritate adduci potuerint, ut ad bonam mentem redirent, quom is hac una de causa, Gallias ex urbe Roma petisset. Qui indies gliscete uecordia, patrem, Carolumque fratrem natu minimum, conijciunt in carcerem, ad aedem diui Medardi quae est Suesione, Iudith in Italiam relegant, ad oppidum Liguriae Dertoum, quam antea a connubio patris auulsam, deduci in Aquitaniam curauerant, in Parthenone diuae Radegondae custodiendam, quantquam Ludouicus adulterij crimine confutato dilutoque, eam iusto matrimonio sibi iuxerat. Imperio patris inter se diuiso ipsum fratremque Carolum Lothario, quae is aetate praecedebat, asseruados tradunt. Itaque Ludouicus in Bauariam, Pipinus in Aquitaniam proficiscuntur, ipsumque patrem cogunt depositis insignibus, imperio se abdicare, & habitum monachi induere. Sed indigne rem ferentibus optimatum quibusdam, quorum potentiam Lotharius formidabat, ipse Ludouicus, & libertatem recepit, & imperium. continuoque Iudith ex Italia reuocauit. Per idem tempus Hiero Normandiae princeps, ad ueram Christi religionem conuersus est. Exiuit hominem Ludouicus aetatis anno Septuagesimo quarto, superstitibus liberis, excepto Pipino. Quorum Carolus natu minimus imperauit Francis, Lotharius Germaniae, Ludouicus obtinuit Bauariam, Pipinus Pipini filius eius quem

Ludouici filij.

παρθενῶν, ὄνομα, locū significat ubi uirgines habitant, qualia sunt apud nos sanctimonialium conobis.

Hiero.

Carolus.  
Lotharius.  
Ludouicus.  
Pipinus.

c quem

quē maturius patre uita functum diximus. Aquitaniam,

Carolus  
Caluus.

Carolo cui cognomētū Calui fuit, a morte Ludouici patris obtigit imperiū Franciæ, Lotharius & Ludouicus eius fratres bellū mouent, ab eoq; uicti tandē certis cōditionibus, arma deponunt. Ipse demū Lotharius religioni mancipatus, Lothario & Ludouico filijs regno cessit. Ex ijs Lothari<sup>9</sup> obtinuit Italiā, designatus imperator obiit diē, Carolus igitur is quē dictum Caluū demōstrauimus, ipsius Lotharij patrus, magnis nec intermissis itineribus in Italiā contēdens, ab angustijs Alpiū quas ij præsidio firmatas obstruxerant, Ludouici fratris filios eiecit, & a Ioāne Romano Pōtifice appellatus impator, quom ex Italia Franciā, atq; inde Italiā repetisset, agmēq; ultro citroq; sæpe raperet, ut ecclesiæ dignitatē tueret & Imperij fines a Mauritanis, qui crebris incursionibus omnia uastabāt, opā Sedechiæ natiōe Iudæi, quo medico utebat<sup>r</sup>, haustu ueneni sublatus e medio creditur, eius exanime corpus aduscq; Vercellas perlatū, indeq; trans alpes in Galliā, Parhisijs ad Aedem Dionysij de more cōdit<sup>r</sup>.

Ludouic/  
9 Balbus

Post Caluū Ludouicus eius F. habenas imperij tenuit, is q Balbus ab impedimēto linguæ dictus est, ab eodēq; Romano pōtifice declarat<sup>9</sup>, impator apud Cōpēdiū naturæ cōcessit. In regnū successit ex eo nat<sup>9</sup>, & ipse paterno nomine Ludouic<sup>9</sup>, eiusq; frater ætate minor (ut Galli gētiliter appellāt).

Ludouic/  
cus Car/  
lonus.

Carlone, Aquitaniā, Burgundiāq; sortitus est. Vtrūq; Balb<sup>9</sup> ex honesta quidē puella, sed nō ex iusto matrimonio susceperat. Itaq; Ludouico mature ab humanis exēpto, post paternū decus accepit Carolus eius filius, obitaq; a Carlone diē, Carolus in regno accipit, ex Ludouico Bauaro, uel (ut alij uocatū malunt) Germanico patre editus, eo quē genuit Ludouicus.

Ludouicus.

Ludouicus cognomēto Pius. Is Carolus ob ignauia dictus est maleferiatus, quom serium nihil ageret. Ita q; ex ocio cōtabuit, & prope feto functus uacuā filio regiam reliquit.

Carolus  
male fe-  
riatus.

Carolus & ipse nomine paterno fuit homo sine fuce & fallacijs, unde Simplex est appellatus, a Rollone Normanno deorū cultore bello petitus, obtulit ei Stillæ filiaē matrimo- niū, dūmodo discederet ab armis, & CHRISTI dogma susciperet, accepit ille pacis cōditiōes, & in dotē Neustriā, quæ

Carolus  
Simplex.

Neustria.

mox a Normānis colonis Normandia dicta est. Ipse p Rollone Roberti nomē assumpsit a Roberto Pictauiēsi comite a quo die iustitico sustētat<sup>9</sup> est in sacro fōte. Carol<sup>9</sup> aut Simplex uxore duxit Alginā regis Anglorū filia, quæ peperit ei Ludouicū. Rebellantē generū Rollonem prælio superauit.

Hebert<sup>9</sup>  
Viromā-  
dus.

Ad oppidū Peronam quom uenisset ab Heberto Viromādorū regulo, cui<sup>9</sup> gratia diuerterat, in custodia cōiectus est.

Interea Franci Radulphū Carloni Burgundia ducis F. regem sibi creant. unde Ludouicus Simplicis Caroli F. Algina matre ex fuga Angliam petijt.

Ludou-  
cus.

Interim duobus iā lustris Radulphus ita partū regnū tenuerat, & Carol<sup>9</sup> Simplex in carcere migrarat e uita, quom Frāci Ludouicū & Alginā matrē reuocant ab Anglia, q rerū po-

Lothari<sup>9</sup>.

titus uaria usus est fortuna. Nā carceri mancipatus ad certā diē fertur a Normānis, & inde e ductus Embergā matrimo- nio sibi iunxit Othonis Germaniæ regis filiam, duosq; ex ea suscepit liberos, Lothariū & Carolū. Remis extremū diē

clausit, illatusq; in ædē diui Remigij Christianæ salutis āno D. cccclx. supstitibus quib<sup>9</sup> dixi filijs, quorū Carolus priuā tā egit uitā, Lothario regnū cessit, q nihil illa persona dignū gessit, nisi q; in Normannos & Othonē profectus eius auū



MICHAELIS RITII NEAPOLITANI  
reduxit exercitum parum decore, decessitq; sine prole, Re-  
mis in eadem qua pater æde. conditus.

PRIMI LIBRI FINIS.

• MICHAELIS RI-  
TII NEAPOLITANI, DE REGIBVS  
FRANCORVM, LIBER  
SECVNDVS.

Carolus.  
Abbas  
nomen  
Syrum.



QVOMQVE Lotharij frater Carolus aspiraret  
ad regnum, cuius antea contemptum præ se tu-  
lerat, ab Hugone Abbate (Syrum præsulis no-  
men id est) eo qui Capetus alioqui uocabatur,  
editus, ut aiunt, ex familia comitum Parhisiensium, Aureli-  
os in custodiam, Ezellini Episcopi proditione, apud oppi-  
dum Landini domicilij sui sedem captus. In eo tamen rerū  
statu liberos habuit duos, Ludouicum, & nomine paterno  
Carolum.

Hugo. Hugo tamen incubuit regiæ malis artibus occupatæ, seque  
gessit pro iusto rege, quoad obita morte, Francorum regum  
conditorijs illatus est ad Aedem Dionysij, diuini natalis an-  
no. D CCCC. XCVIII.

Robertus. Hugoni successit ex eo natus Robertus, qui Pontificalis sciē-  
tiæ peritissimus, in missarum solennijs, quæ responsoria di-  
cuntur, instituit, & rithmicum numerum, cuius est initium  
Sancti spiritus adsit nobis gratia. Missarum mētio nos ad-  
monet originationē eius nominis indagare, ne quis ut for-  
didum

Missæ.